

KALLELSE

- Organ:** VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN
- Tid:** Tisdagen den 27 mars 2012 kl. 18.00
- Plats:** Sammanträdesrum **Lagen, plan 1**, Alceahuset, Hackstavägen 22
(sammanträdesrum **Largen, plan 1** är reserverat för alliansen från **kl. 16.30**,
sammanträdesrum **Losjön, plan 1** är reserverat för oppositionen från **kl. 17.00**)

Mikael Ottosson
Ordförande

/Katarina Jupén Morell
administrativ samordnare

Föredragningslista

- 1 Val av justerare och fastställande av tid för protokollets justering
- 2 Fastställande av dagordning
- 3 Beredning (den 20 mars 2012 kl. 17.30)
- 4 Information: Redovisning kommunens kvalitetsmätning - Maj Åberg Palm, kommunkansliet
- 5 Månadsuppföljning Vård- och omsorgsnämnden per 2012-02-29
- 6 Ny ersättning till utförare i samband med införande av LOV inom daglig verksamhet och sysselsättning
- 7 Rekommendation att anta överenskommelsen mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20
- 8 Muntlig information om utarbetande av förfrågningsunderlag i samband med upphandlingen enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling av särskilt boende Vårdbo och dagverksamhet på Vårdbo.
- 9 Slutrapport av LOV-projektet
- 10 Fördelning av medel för aktiviteter och stimulans i vardagen för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo samt korttidsenheten

- 11 Redovisning av projektplan om Utveckling av vård och omsorg för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt i Österåkers kommun 2012
- 12 Information: Redovisning av verksamhetsplaner 2012 för Enebacken, Solskiftet och Vårdbo
- 13 Information: Rapport om ersättningar och kostnader inom hemtjänsten
- 14 Information om medborgardialog

15 Individärenden

- 15.1 Ansökan om korttidsvistelse i form av sommarverksamhet (företräde)
- 15.2 Ansökan om korttidsvistelse
- 15.3 Ansökan om korttidsvistelse
- 15.4 Ansökan om korttidsvistelse
- 15.5 Ansökan om tillfälligt utökad korttidsvistelse
- 15.6 Ansökan om daglig verksamhet (företräde)
- 15.7 Ansökan om daglig verksamhet
- 15.8 Ansökan om personlig assistans (omedelbar justering)
- 15.9 Omprövning personlig assistans
- 15.10 Omprövning personlig assistans
- 15.11 Ansökan om fortsatt HVB-boende
- 15.12 Ansökan om fortsatt HVB-boende
- 15.13 Ansökan om särskilt boende enligt länsöverenskommelsen
- 15.14 Ansökan om särskilt boende enligt länsöverenskommelsen
- 15.15 Ansökan om dagverksamhet
- 15.16 Ansökan om korttidsvistelse

16 Anmälan delegationsbeslut

- 16.1 Ordförandebeslut 2012-02-16 ang ansökan om HVB-boende
- 16.2 Delegationslistor 2012-02-01 – 2012-02-29

17. Delgivningar

- 17.1 Dom fr förvaltningsrätten i mål nr 16775-11
- 17.2 Detaljplan för Täljöviken Övre och Nedre
- 17.3 Prot utdrag KF § 9/2012
- 17.4 SOSFS 2012:1, 2012:2, 2012:3
- 17.5 Fr Socialstyrelsen – Information om statsbidrag till kommuner för Omvårdnadslyftet 2012
- 17.6 Fr Socialstyrelsen – Information om att söka statsbidrag för försöksverksamhet med meningsfull sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning 2012
- 17.7 Fr SKL – Sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre – Utbetalning av prestationsersättning 2011

5.

**Månadsuppföljning Vård- och
omsorgsnämnden per 2012-02-29**

Socialförvaltningen
Frida Wennermark

2012-03-13 Dnr

Till Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per den 2012-02-29

Beslutsförslag

Vård och omsorgsnämnden föreslås

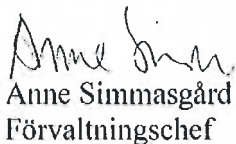
1. att godkänna månadsuppföljning per den 29 februari 2012 och prognos per den 31 december 2012,
2. att överlämna denna till Kommunstyrelsen

Bakgrund

Nämndens nettokostnader för perioden uppgår till 75 006 tkr vilket motsvarar 97 % av periodbudgeten. Bokslutsprognosen för helåret är - 462 600 tkr, vilket ger ett resultat utan avvikelse för helåret 2012.

Tidigare beredning, källhänvisning och bilagor

Bilaga 1. Vård- och omsorgsnämndens månadsuppföljning per den 29 februari 2012.

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Frida Wennermark
Controller

Frida Wennermark
 Controller

EKONOMISK UPPFÖLJNING PER FEBRUARI, VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

EKONOMISK SAMMANSTÄLLNING

Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - FEB			
	Budget 2012	Prognos 2012	Budget- avvikelse	Utfall 2011	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Verksamhetens intäkter								
Avgifter	17 171	17 171	0	19 296	2 862	3 232	371	113%
Övriga intäkter	42 229	42 229	0	47 814	7 038	7 766	728	110%
Summa intäkter	59 400	59 400	0	67 110	9 900	10 999	1 099	111%
- Varav interna intäkter								
Verksamhetens kostnader								
Personalkostnader	-20 255	-20 255	0	-17 497	-3 376	-3 018	358	89%
Lokalkostnader	-40 594	-40 594	0	-37 140	-6 766	-6 947	-181	103%
Kapitalkostnader	-812	-812	0	-1 203	-135	-135	0	100%
Köp av verksamhet	-435 674	-435 674	0	-423 024	-72 613	-73 784	-1 171	102%
Övriga kostnader	-24 665	-24 665	0	-24 609	-4 111	-2 122	1 990	52%
Summa kostnader	-522 000	-522 000	0	-503 473	-87 001	-86 005	997	99%
- Varav interna kostnader								
Verksamhetens nettokostnad	-462 600	-462 600	0	-436 363	-77 101	-75 006	2 095	97%

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN - FEB			
	Budget 2012	Prognos 2012	Budget- avvikelse	Utfall 2011	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-22 957	-22 957	0	-21 298	-3 826	-3 496	330	91%
Särskilt boende	-109 339	-109 339	0	-105 909	-18 223	-18 395	-172	101%
Korttidsplatser äldreomsorg	-38 644	-38 644	0	-33 428	-6 441	-5 824	617	90%
Hemtjänst	-74 811	-74 811	0	-71 150	-12 469	-12 316	153	99%
Övrig äldreomsorg	-9 084	-9 084	0	-6 993	-1 514	-868	640	57%
Korttids LSS	-23 168	-23 168	0	-22 097	-3 861	-3 694	168	96%
LSS-boende	-97 360	-97 360	0	-92 831	-16 227	-16 154	73	100%
Daglig verksamhet LSS	-22 490	-22 490	0	-20 628	-3 748	-3 573	176	95%
Övrig LSS-verksamhet	-6 950	-6 950	0	-6 599	-1 158	-1 004	155	87%
Vård psyk funktionshindrade	-11 764	-11 764	0	-11 550	-1 961	-2 326	-365	119%
Övrig omsorg psyk funk hindr	-15 283	-15 283	0	-14 306	-2 547	-2 441	114	96%
Personlig assistans LSS	-7 721	-7 721	0	-7 849	-1 287	-3 094	-1 808	240%
Personlig assistans SFB	-21 795	-21 795	0	-20 514	-3 633	-1 795	1 838	49%
Personligt Ombud	-1 234	-1 234	0	-1 211	-206	-28	179	14%
Verksamhetens nettokostnad	-462 600	-462 600	0	-436 363	-77 101	-75 006	2 095	97%

SAMMANFATTNING

Vård- och omsorgsnämndens utfall för perioden uppgår till -75 006 tkr vilket motsvarar 97 % av periodbudgeten. Bokslutsprognosen för helåret är - 462 600 tkr vilket ger ett resultat utan avvikelse mot budget.

KOMMENTARER

Kommentarer till periodens utfall

Nämndens nettoavvikelse visar ett överskott på 2 095 tkr efter årets första två månader. Ungefär hälften av överskottet beror på högre intäkter än budgeterat och därmed lika mycket lägre kostnader än förväntat.

Utfallet för övriga intäkter uppgår för perioden till 728 tkr och beror främst på att försiktighetsprincipen användes vid budgetering av intäkter i form av de sociala avgifter som debiteras kunderna, vilket resulterar i ett överskott gentemot budget.

För lokalkostnader finns ett underskott på nära 200 tkr. Nämnden har endast erhållit kompensation för hyreshöjning motsvarande 1,5 procent medan de faktiska hyrorna ökat mer. Armadas hyreshöjning för lokaler 2012 uppgår till 1,93 procent och några privata fastighetsägare som nämnden hyr av har höjt hyrorna med cirka 2,5 procent, däribland för det särskilda boendet på Enebacken.

I tabellen "driftsredovisning per verksamhet" kan utläsas ett underskott inom verksamheten personlig assistans LSS på cirka 1,8 mkr. Motsvarande finns ett överskott för verksamheten personlig assistans enligt SFB. Detta förklaras av en felbokförd faktura till Försäkringskassan för assistansersättning uppgående till 1 750 tkr.

Anslaget för verksamheten Fyren uppgår i internbudgeten till 2 219 tkr enligt nämndens beslut i maj 2011. I "Budget 2012, Plan 2013-2014" som togs av nämnden i augusti 2011 har ett felaktigt anslag uppgående till 1984 tkr angivits som grundar sig på indexuppräknings av 2011 års belopp före nämndens beslut i maj. Vård- och omsorgsnämnden har dock ersatt Produktionsstyrelsen med korrekt belopp under hela denna period.

Kommentarer till bokslutsprognos

Bokslutsprognosen för helåret är -462 600 tkr, vilket ger nämnden ett resultat utan några avvikelser för helåret.

Stor osäkerhet gäller fortfarande för samtliga verksamheters helårsprognoser då kostnaderna är kopplade till prestationer. Även små förändringar i volymer kan komma att leda till stora budgetavvikelser.

6.

**Ny ersättning till utförare i samband med
införande av LOV inom daglig verksamhet
och sysselsättning**

Tjänsteutlåtande

2012-03-16

Dnr VON

Till Vård- och omsorgsnämnden

Ny ersättning till utförare i samband med införande av LOV inom daglig verksamhet och sysselsättning

Förslag på ny ersättning i samband med införande av valfrihetssystem enligt LOV inom daglig verksamhet enligt LSS och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL.

Förslag till beslut**Vård- och omsorgsnämnden föreslår Kommunfullmäktige besluta**

1. att fastställa nya ersättningsnivåer för daglig verksamhet enligt LSS och sysselsättning för personer med psykiskt funktionsnedsättning enligt SoL som börjar gälla 2013-01-01 i samband med att LOV införs

Sammanfattning

I samband med att valfrihetssystem enligt lag om valfrihet (2008:962), LOV, införs i Österåkers kommun för insatserna daglig verksamhet enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS, och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL, ska ersättningen för dessa verksamheter regleras. Ersättningen är schabloniserad och utgår kopplad till den stödnivå som den enskilde bedöms ha, alternativt till antalet pass som den enskilde deltar i. Den utförare som finns innan valfrihetssystemen införs är Produktionsstyrelsen.

Det är Vård- och omsorgsnämnden som förfogar över och finansierar de lokaler som Produktionsstyrelsen driver verksamhet i. Beslut om att teckna hyreskontrakt fattas av Kommunstyrelsen efter förslag från Vård- och omsorgsnämnden. När LOV införs ska ersättning för lokalkostnad ingå i den ersättning som utges till utföraren för varje kund.

Vård- och omsorgsnämnden föreslår en höjning av ersättningen som ges för daglig verksamhet och sysselsättning motsvarande de kostnader som nämnden har för verksamheternas lokaler idag. Produktionsstyrelsen får full kostnadstäckning för sina lokaler för verksamheterna vid tidpunkten för införandet av LOV.

Produktionsstyrelsens totala ersättning för omsorgen innefattar därmed ersättning för lokaler, oavsett om antalet kunder ökar eller minskar.

I samband med att LOV införs tas begreppet integrerad daglig verksamhet inom LSS bort. Det blir en enhetlig ersättning för daglig verksamhet. Den totala ersättningen som Vård- och omsorgsnämnden betalar ut för daglig verksamhet enligt LSS förblir densamma baserad på fördelningen mellan daglig verksamhet och integrerad daglig verksamhet i mars 2012.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden har under 2011 fattat beslut om att införa valfrihet inom insatserna daglig verksamhet enligt LSS och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL. Planeringen är att valfrihetssystemen ska träda i kraft den 1 januari 2013.

I samband med att valfrihet enligt LOV införs kan utförare ansöka om att få bedriva verksamhet. Vård- och omsorgsnämnden godkänner utförare och kunden får välja bland dem som är godkända. Alla utförare får ersättning enligt samma system och på samma villkor.

Det är Produktionsstyrelsen som i dagsläget utför dessa insatser på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden. Produktionsstyrelsen får en ersättning för varje kund som de tar emot. Ersättningen för daglig verksamhet enligt LSS är indelad i fem nivåer beroende på hjälpbehov hos den enskilde. Ersättningen för sysselsättning enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning ges per pass som den enskilde deltar i verksamhet.

Integrerad daglig verksamhet (LSS)

Det finns två dagliga verksamheter i Österåkers kommun som är belägna i direkt anslutning till gruppboendestäder (LSS). Dessa dagliga verksamheter benämns som integrerade dagliga verksamheter. Ersättningen är något lägre för platserna på dessa under förutsättning att det är samma personer som bor i gruppboendet som deltar i den dagliga verksamheten. Orsaken till det är att man har ansett att det finns en viss samordningsvinst att göra då utföraren kan låta samma personal arbeta i gruppboendet som i den dagliga verksamheten.

För att bli godkänd som utförare i det nya kundvalssystemet inom daglig verksamhet ska utföraren ha lämpliga lokaler anpassade för verksamheten. Detta gäller oavsett vart de är belägna. Det geografiska avståndet till andra enheter har inte någon avgörande betydelse. Socialstyrelsen säkerställer vid sin tillståndsgivning att verksamheterna inte är placerade i direkt anslutning till andra verksamheter, det får inte bli en så kallad institutionell prägel.

Valfriheten ska inom valfrihetssystemet vara obegränsad för alla kunder och inte påverkas av var kunden bor.

Av ovanstående skäl är systemet med integrerad daglig verksamhet inte längre funktionerligt. Den dagliga verksamhet som finns nära ett boende har samma krav på sig att ha ett kvalitativt bra utbud och då finns det ingen anledning att differentiera ersättningen. Utföraren kan organisera sin personal som den finner lämpligt.

Lokaltillägg (LSS och SoL)

Det är Vård- och omsorgsnämnden som ansvarar för lokaler för verksamheterna idag och som står för denna kostnad. För att säkerställa lika villkor för alla utförare ska utförarna styra över sina lokaler och ersättas för kostnader för de lokaler som de behöver för sin verksamhet. Produktionsstyrelsen ska liksom övriga utförare kunna ändra, minska eller öka sina lokaler i takt med efterfrågan. Det innebär att administrationen och rådigheten över lokalerna för de kommunala verksamheterna lämnas över från Vård- och omsorgsnämnden till Produktionsstyrelsen. Därmed behöver ersättningen kompletteras med ett tillägg för lokaler.

Inom hemtjänsten där LOV finns, ingår ersättning för lokalkostnad i den timersättning som ges för utförd tid. Villkoren, och därmed ersättningen, är konkurrensneutrala mellan utförare.

Alternativ för lokaltillägg (LSS och SoL)

Syfte

Den tillkommande ersättningen för lokaler behöver i kombination med den nuvarande ersättningen uppfylla vissa förutsättningar för att vara ändamålsenlig. Den ska

- vara kostnadsneutral för Vård- och omsorgsnämnden. Nämnden ska varken få högre eller lägre kostnader på grund av hur lokaltillägget konstrueras.
- vara kostnadsneutral för Produktionsstyrelsen och ge samma förutsättningar som för övriga utförare.
- vara transparent och konkurrensneutral. Det ska vara tydligt för utförarna hur omsorgspengen fungerar och att den ersätter även kostnader för lokaler.
- vara neutral vad gäller målgrupper. Ersättningen bör inte gynna eller missgynna vissa typer av verksamheter. Detta kan bland annat påverka uppkomsten av verksamheter och i förlängningen valfriheten för vissa målgrupper.
- främja utveckling. Omsorgsersättningen ska inte fungera försvarande för utförarna i utvecklingen av sina verksamheter, genom att till exempel förhindra flexibilitet.

Det finns fyra olika huvudalternativ för en konstruktion av ersättning för lokalkostnad. Alternativen redovisas kortfattat nedan, med tillhörande beräkningar i bilaga 1. Under beskrivning av varje alternativ redovisas för- och nackdelar.

Alternativ A: Lokaltillägg knuten till vårdnivå 1-5

Utföraren får idag en ersättning per kund enligt en så kallad vårdnivå inom LSS-verksamheter. Det är LSS-handläggaren som vid verkställande av biståndsbeslutet

gör en bedömning av hur mycket omsorg kunden bedöms behöva. Detta ger sedan en ersättning utifrån nivåerna 1-5. Vid mycket komplicerade hjälpbehov kan en ersättning utöver nivå 5 beslutas.

Ersättningarna 1-5 kan höjas med en exponentiell summa som antas motsvara en genomsnittlig lokalkostnad för en insats i aktuell vårdnivå. Det betyder att det blir ett tillägg på de nuvarande nivåerna med olika summor.

Inom sysselsättning enligt SoL för personer med psykisk funktionsnedsättning ersätts utföraren med en summa per pass. Då kundernas behov inte nivåbedöms kan lokaltillägget vara detsamma genom ett påslag på ersättningen. Se bilaga 1A (LSS och SoL).

Fördelar:

- Enkel administration
- Viss form av differentiering inom LSS (mer rättvisande)
- Incitament för utförarna att driva verksamhet för personer med fysiska funktionshinder med till exempel stora hjälpmedel förutsatt att de har hög vårdnivå

Nackdelar:

- Utgår från förutsättningen att hög vårdnivå innebär högt lokalbehov
- Ytterligare incitament för utförarna att höja omsorgsnivån
- Ingen differentiering för insatser enligt SoL

Alternativ B: Samma lokaltillägg för alla ersättningar

Den lokalkostnad nämnden har idag fördelas ut på antalet kunder och dagar/pass. Alla utförare får samma lokaltillägg, oavsett inriktning på verksamhet eller stödbehov, för alla kunder. Se bilaga 1B (LSS, för SoL samma utfall som i alt A).

Fördelar:

- Mycket enkel administration

Nackdelar:

- Stora skillnader jämfört med de faktiska kostnaderna. Stora ekonomiska konsekvenser för vissa verksamheter
- Incitament för utförare att inte vilja driva verksamheter som kräver mycket lokaler, vilket kan minska valfriheten för vissa målgrupper

Alternativ C: Faktiskt lokaltillägg med/utan maxtak

Utförarna får ersättning för sina faktiska kostnader för de lokaler som används. Detta kan konstrueras antingen med eller utan ett maxtak. En bedömning av hur stor yta per kund som ska finnas behöver göras.

Den nuvarande kostnaden för detta alternativ skulle vara dagens kostnader. De framtida kostnaderna för detta alternativ är myckets svårbedömda. Se bilaga 1C (LSS, för SoL samma utfall som i alt A).

Fördelar:

- Nöjda utförare
- Hög standard/kvalitet på lokalerna

Nackdelar:

- Kostnadsdrivande
- Även med maxtak för ersättningen så riskerar systemet att bli kostnadsdrivande då samtliga utförare har incitament att låta sin kostnad komma upp i maxtaket
- Utförare kan höja värdet på sina lokaler med ersättning från kommunen
- Svårt att förutse hur höga kostnaderna blir
- Svår bedömning av vad som är en rimlig yta per kund att ersätta för (jämför förskola, yta per barn)
- Stor administration

Alternativ D: Lokaltillägg beroende på verksamhetsinriktning

Behovet av lokalyta kan till viss del vara knutet till vilken inriktning verksamheten har. Olika inriktningar är olika lokalkrävande, till exempel kräver en verksamhet inriktad på arbetsplatsförlagd verksamhet mindre lokaler än en verksamhet inriktad på sinnesstimulering.

Dessa skillnader kan avgöra storleken på lokaltillägget för respektive verksamhet. En uppdelning kan till exempel avgöras av om verksamheten är arbetsplatsförlagd eller inte. Är den inte det så klassificeras verksamheten som gruppvis. Detta ger två olika storlekar på ersättningen. Se bilaga 1D (LSS).

Fördelar:

- Differentierad och mer rättvisande ersättning utifrån hur stort lokalbehovet är

Nackdelar:

- Klassificering av vilken typ verksamheten är kan skapa diskussioner och kräver kontinuerlig bedömning
- Inlåsnings av kunder enligt verksamhetstyp
- Mycket administration
- Minskar möjligheterna för utförarna att tillhöra mer än en inriktning – utförarna har inte samma incitament att försöka integrera verksamheterna. Till exempel finns det idag verksamheter som har gruppaktiviteter men som också har vissa arbetsplatsförlagda praktikplatser.

Justering av ersättning vid borttagande av integrerad daglig verksamhet (LSS)

Ersättningen till utföraren för integrerad daglig verksamhet är cirka 25 % lägre än ersättningen för daglig verksamhet. Det är 21 personer som har integrerad daglig verksamhet av de totalt cirka 150 personerna med daglig verksamhet i kommunen. Den nya ersättningen blir en utjämning av de bägge tidigare ersättningarna. Den totala summan som idag utges från Vård- och omsorgsnämnden till Produktionsstyrelsen blir densamma.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen förordar alternativ A som modell för hur tillägget för lokaler ska komplettera den nuvarande ersättningen. Vård- och omsorgsnämnden fördelar den totala lokalkostnaden viktat till ersättningsnivåerna baserat på dagens antal personer med insatser.

Höjning av ersättning för insatser enligt LSS sker genom att nivåerna 1-5 höjs med en summa motsvarande ett förmodat lokalbehov. Ersättning för insatser enligt SoL justeras genom att en enhetlig höjning görs av ersättningen som betalas ut per pass i verksamheten.

All administration av de befintliga lokalkontrakten samt ansvaret för dessa tas över av Produktionsstyrelsen från den tidpunkt då valfrihetssystemet börjar gälla.

Ersättningen för daglig verksamhet enligt LSS görs enhetlig genom att en ny ersättning införs där begreppet integrerad daglig verksamhet tas bort. Den totala ersättningen som Vård- och omsorgsnämnden betalar ut är oförändrad. Förändringen är kostnadsneutral för Produktionsstyrelsen då den totala ersättningssumman är oförändrad.

De nya ersättningarna som ska gälla från 2013-01-01 framgår av bilaga 2.

Bilagor

Bilaga 1 A-D Lokalkostnadstillägg (lokaltillägg)

Bilaga 2 Ersättningar för daglig verksamhet och sysselsättning fr o m 2013-01-01

Tidigare beredning

VON § 91 Upphandling enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem för insatserna daglig verksamhet, ledsagning och avlösning, LSS. VON 20110517, Dnr 2011.37 041

VON § 218 Upphandling enligt LOV för sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning, SoL. VON 20110927, Dnr 2011/66-741

Anne Simmasgård
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig

Bilaga 1 – Lokalkostnadstillägg (lokaltillägg)

Alla beräkningar i denna bilaga utgår ifrån 2011 års kostnader och volymer.

På grund av ersättningssystemet för SoL-insatser verkställda på Ilsa, som ersätts med samma nivåer som inom LSS, är den totala volymen på Ilsa redovisad under LSS. Det innebär att de lokalkostnader som ligger till grund för beräkningar för lokaltillägg för SoL-insatser är de som nuvarande Kanalhuset genererar.

Daglig verksamhet LSS	
Nuvarande lokalkostnader	3 109 527 kr
Nuvarande volym (dagar)	29 104
Nuvarande lokalkostnad i snitt	106,84 kr

Sysselsättning SoL	
Nuvarande lokalkostnader	906 777 kr
Nuvarande volym (pass)	7 109
Nuvarande lokalkostnad i snitt	128 kr

1 A Lokaltillägg knuten till vårdnivå 1-5 (Alternativ A)

LSS - Utföraren ersätts utifrån samma nivå som omsorgsbehovet

	Tillägg*	Dagar	Totalt (kr)
Nivå 1	50 kr	1 265	63 270
Nivå 2	70 kr	5 821	407 456
Nivå 3	100 kr	10 376	1 037 621
Nivå 4	120 kr	5 062	607 388
Nivå 5	150 kr	6 580	987 005
Summa:			3 102 739

* per placering och dag

SoL – Utföraren ersätts per pass

Sysselsättning	
Lokalkostnad/år	906 777 kr
Antal pass/år	7109
Lokalkostnad/pass	128 kr

1 B Samma lokaltillägg för alla ersättningar (Alternativ B)

LSS – Alla utförare får samma lokaltillägg

Daglig verksamhet	Sågen	Knopen	Ljusterö	Oppsättra	ILSA
Lokalkostnad	1 388 933	1 026 082	356 021	159 517	178 973
Nuv. lokalkostnad/placering/dag	204 kr	99 kr	116 kr	56 kr	30 kr
Schablon lokalkostnad/placering/dag	105 kr	105 kr	105 kr	105 kr	105 kr
Ekonomisk konsekvens per enhet och år	-661 233	84 753	-29 406	146 157	459 728

SoL - Se bilaga 1 A

Konsekvensen för Kanalhuset blir 0 kr per år.

1 C Faktiskt lokaltillägg med/utan maxtak (Alternativ C)

LSS - Utifrån de lokalkostnader som Vård- och omsorgsnämnden har i dagsläget skulle ersättningen se ut som nedan. Den totala kostnaden skulle dock kunna variera i stor utsträckning beroende på vilka lokaler utföraren väljer att disponera om de ersätts enligt detta alternativ. Utföraren skulle alltid få täckning för sina faktiska kostnader oavsett hur höga de var. Vård- och omsorgsnämnden skulle inte kunna styra eller prognostisera kostnadsutvecklingen. Detta gäller både LSS och SoL.

Daglig verksamhet	Sågen	Knopen	Ljusterö	Oppsättra	ILSA	TOTAL
Lokalkostnad	1 388 933	1 026 082	356 021	159 517	178 973	3 109 526
Nuv. lokalkostnad/placering/dag	204 kr	99 kr	116 kr	56 kr	30 kr	-

SoL – Se bilaga 1 A

1 D Lokaltillägg beroende på verksamhetsinriktning (Alternativ D)

LSS - Enligt detta förslag finns två olika verksamhetsinriktningar där utföraren ersätts med två olika belopp.

	Ersättning*	Dygn	Kronor
Ersättning "Arbetsplatsförlagd"	30 kr	6 112	183 355
Ersättning" Gruppvis"	127 kr	22 992	2 926 902
Summa:			3 110 257

* per placering och dag

SoL – ej applicerbart för detta alternativ då det enbart finns en enhet som beräkningsunderlag.

Bilaga 2 – Nya ersättningar

I nedanstående beräkningar ingår lokaltillägg enligt alternativ 1 A ovan (förvaltningens förslag) och hänsyn är tagen till borttagande av integrerad daglig verksamhetsersättning.

Ersättningen ska täcka utförarens samtliga kostnader för lokaler. Däribland ingår hyra, el, vatten och övriga kostnader såsom larm, sotning, sophämtning, snöröjning osv.

Skillnaderna i ersättning till egen regi och extern regi beror på den momskompensation på 3 % som kommunen ger till externa utförare.

LSS daglig verksamhet fr o m 2013-01-01

Ersättning per heldag	Egen regi	Extern regi
Nivå 1	335	345
Nivå 2	498	513
Nivå 3	727	749
Nivå 4	861	887
Nivå 5	975	1 005

Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning fr o m 2013-01-01

	Egen regi	Extern regi
Ersättning per utfört pass (3 h)	637	656

Konsekvensanalys för Vård- och omsorgsnämnden

LSS

Kostnader för Vård- och omsorgsnämnden 2011 *	
Vårdersättning till Produktionsstyrelsen (kr)	18 534 792
Lokalkostnader (kr)	3 109 527
Totala kostnader LSS daglig verksamhet	21 644 319 kr

* Omräknat i 2012 års priser

Kostnader för Vård- och omsorgsnämnden med de nya ersättningarna			
	Kronor	Volym i dagar	Total ersättning
Nivå 1	335	1 265	424 281
Nivå 2	498	5 821	2 899 440
Nivå 3	727	10 376	7 541 195
Nivå 4	861	5 062	4 358 464
Nivå 5	975	6 580	6 418 687
Totalt		29 104	21 642 067 kr

Differens	-2 252 kr
------------------	------------------

SoL

Kostnader för Vård- och omsorgsnämnden 2011 *	
Vårdersättning till Produktionsstyrelsen (kr)	3 617 571
Lokalkostnader (kr)	906 777
Totala kostnader sysselsättning SoL	4 524 348 kr

* Omräknat i 2012 års priser

Kostnader för Vård- och omsorgsnämnden med de nya ersättningarna			
	Kronor	Volym (pass)	Total ersättning
Utfört pass (3 h)	637	7 109	4 528 433
Totala kostnader sysselsättning SoL			4 528 433 kr

Differens	4 085 kr
------------------	-----------------

7.

**Rekommendation att anta
överenskommelsen mellan kommunerna
och landstinget i
Stockholms län om samordning av
insatser för habilitering och
rehabilitering enligt
SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20**

Socialförvaltningen
Birgitta Almén

2012-03-14 Dnr von

Till Vård- och omsorgsnämnden

Rekommendation att anta överenskommelsen mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Anta överenskommelsen mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20

Bakgrund

Kommunerna och landstinget ska gemensamt utforma rutiner för samordning av rehabiliterings- och habiliteringsinsatser för enskilda personer, såväl barn som vuxna, med stora och långvariga behov av insatser från både hälso- och sjukvård och socialtjänst inklusive verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Presidiegruppen, presidierna för KSL:s Sociala välfärdsberedning och Hälso- och sjukvårdsnämnden har gett respektive kansli och förvaltning ett gemensamt uppdrag att ta fram en överenskommelse.

Förvaltningens slutsatser

Syftet med överenskommelsen är att den ska utgöra en grund och ett stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå avseende samordning av insatser för habilitering och rehabilitering. Förvaltningen rekommenderar Vård- och omsorgsnämnden att anta överenskommelsen.

Bilaga 1. Överenskommelsen

Anne Simmasgård
Socialchef

Birgitta Almén
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

För kännedom:
Socialnämnd eller motsvarande
Förvaltningschef inom socialtjänsten

Kommunstyrelsen

Överenskommelse mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20

Rekommendation

Styrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 1 december 2011

att rekommendera kommunerna att teckna överenskommelse med landstinget om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt bilaga.

Bakgrund

Kommunerna och landstinget ska gemensamt utforma rutiner för samordning av rehabiliterings- och habiliteringsinsatser för enskilda personer, såväl barn som vuxna, med stora och långvariga behov av insatser från både hälso- och sjukvård och socialtjänst. Det framgår av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, SOSFS 2007:10, Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering samt ändringar enligt SOSFS 2008:20.

Presidiegruppen, presidierna för KSLs Sociala välfärdsberedning och Hälso- och sjukvårdsnämnden, har gett respektive kansli och förvaltning ett gemensamt uppdrag att ta fram en överenskommelse om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering. Arbetets utveckling har rapporterats till presidiegruppen och KSLs sociala välfärdsberedning.

Överenskommelsens syfte och mål

Syftet med överenskommelsen är att den ska utgöra grund och stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå avseende samordning av insatser för rehabilitering och habilitering. Målet är att den enskildes behov av samordnade rehabiliterings- och habiliteringsinsatser ska tillgodoses.

Dialog och förankring

En arbetsgrupp med representanter från kommunerna och landstinget har arbetat fram förslaget till överenskommelse och en styrgrupp med cheftjänstemän från socialtjänsten och landstinget har följt arbetet. Förslaget har skickats på tjänstemannaremiss till kommunerna, landstinget och brukarorganisationer. Förslaget arbetades därefter om med hänsyn till remissvaren.

2011-12-01

Dnr: 2010/0003

Uppföljning

Länet har regionala grupperingar med chefstjänstemän från socialtjänsten, hälso- och sjukvårdsförvaltning och landstingets verksamheter. De har ansvar för att gemensamt leda och utveckla samverkan mellan huvudmännen där "BUS-SAM" har ansvar för samverkan kring barn i behov av särskilt stöd och "Regionala samrådet" för vuxna med missbruksproblem och/eller med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning. De ska bland annat följa upp samverkan enligt några av länets samverkansöverenskommelser och policies.

Genom att följa upp samverkan i länet kan de regionala grupperna identifiera hinder som kan leda till att enskilda inte får sina behov tillgodosedda. De analyserar brister och arbetar med att förtydliga och utveckla samverkan tillsammans med kommunernas och landstingets verksamheter.

Andra gemensamma överenskommelsen mellan kommunerna landstinget som rör målgruppen:

- Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende, 2008
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet, 2009
- Överenskommelse angående samverkan vid in- och utskrivning i slutenvård, 2010
- Överenskommelse om riktlinjer och rutiner för samordning av insatser avseende habilitering och rehabilitering, 2011
- Överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning, kommer under år 2012
- BUS-överenskommelse, samverkan kring barn i behov av särskilt stöd, kommer under år 2012

Frågor med anledning av detta besvaras av:

Karin Jacobsen, telefon 08-615 94 34, e-post karin.jacobsen@ksl.se

Med vänlig hälsning

KOMMUNFÖRBUNDET STOCKHOLMS LÄN

Erik Langby
ordförande

Lennart Dahlberg
direktör

Bilaga

Överenskommelse mellan kommunerna och landstinget i Stockholms län om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20

Överenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering enligt SOSFS 2007:10 och ändringar 2008:20

Parter

Stockholms läns landsting genom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och ..... kommun. Denna överenskommelse ska även tillämpas om landstinget eller kommunen tecknar avtal med någon annan och överlåter uppgifter de har ansvar för.

Giltighetstid

Överenskommelsen gäller från och med parternas undertecknande och till dess överenskommelsen sägs upp eller omförhandlas. Omförhandling av överenskommelsen skall ske om någon part så begär.

Syfte och mål

Syftet med denna överenskommelse är att den ska utgöra grund och stöd för det gemensamma arbetet mellan kommunerna och landstinget på lokal nivå avseende samordning av insatser för habilitering och rehabilitering.

Målet är att den enskildes behov av insatser och samordning ska tillgodoses enligt berörda lagar och föreskrifter.

Målgrupp

Alla åldersgrupper, barn, ungdomar, vuxna och äldre som har behov av habiliterings- och eller rehabiliteringsinsatser. Särskild hänsyn ska tas till om den enskilde har ett långvarigt behov av insatser från både hälso- och sjukvården och socialtjänsten (inklusive Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Ledningens ansvar för samverkan och samordning av insatser

Kvaliteten i verksamheten inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, patientsäkerhetslagen samt Socialstyrelsens föreskrift Lednings-system för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9.

Lednings- och chefers inställning till samverkan är avgörande för resultatet. Ledningen och cheferna hos båda huvudmännen har ansvar för att prioritera samverkansarbetet och ge verksamheter och medarbetare de förutsättningar som krävs för att kunna arbeta i enlighet med denna överenskommelse.

De ska säkerställa:

- att det finns en tydlig struktur och beslutsordning som främjar samverkan mellan huvudmännen
- att målgruppen som ska erbjudas samordning definieras, preciseras och avgränsas
- att samordningsansvarig personal utses.

Kommunen och landstinget ansvarar för att överenskommelser och rutiner för samverkan är väl kända och fungerar internt mellan olika förvaltningar, verksamheter och vårdområden inom den egna organisationen. Särskilt viktigt är att kontinuitet och uppföljning av vård och insatser beaktas vid övergången mellan olika verksamheter för barn/vuxen och vuxen/äldre.

Samtycke och delaktighet

Kommunens och landstingets verksamheter ska, när de bedömer att den enskilde har behov av samordning, ta initiativ till samordning. Den andre huvudmannen är då skyldig att delta i samordningen. Den enskilde och dennes närstående kan också ta initiativ till samordning och deras uppfattning om behovet bör tillmätas stor betydelse. Den enskilde måste samtycka till samordningen.

Efter den enskildes samtycke ska verksamheterna, i samråd med enskilde, identifiera aktuella aktörer och kalla dessa till ett första samordningsmöte. Planeringen ska genomföras tillsammans med den enskilde och med respekt för dennes självbestämmande och integritet. Verksamheterna ska ge information och vägledning så att den enskildes delaktighet underlättas. När samordning av insatser för ett barn planeras ska barnets inställning till samordningen så långt som möjligt klarläggas. Barnet ska med hänsyn till ålder, mognad och utveckling ges möjlighet att själv delta aktivt i planeringen av samordningen.

Lokala rutiner för samordning

Enligt 2a § HSL ska olika insatser för den enskilde samordnas på ett ändamålsenligt sätt. För att kunna åstadkomma det ska kommunens och landstingets verksamheter som ansvarar för insatserna gemensamt utarbeta rutiner för samordning, se Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2007:10 och 2008:20).

Rutiner ska säkerställa att;

1. samordning görs enligt 5–12 §§, *SOSFS 2008:20*
2. personal som ska vara ansvarig vid samordning utses, och
3. den ansvariga personalen ges de förutsättningar som behövs för att kunna genomföra samordning.

Samordningsansvarigas uppdrag

Den samordningsansvarigas huvuduppgift är att samordna den enskildes insatser så att de ges i rätt tid och i rätt ordning. Samverkansparterna, den enskilde och dennes närstående ska ha tydlig information om vem som har ansvaret för att kalla till möten och vem som har huvudansvaret för att samordna insatserna. Den samordningsansvariga kan med fördel sökas och utses ur yrkesgrupper som har en naturlig roll i den enskildes re/habiliteringsprocess. Den samordningsansvariga uppdrag är att;

- kalla till medverkan i planering av samordning
- upprätta och dokumentera en samordnad plan¹ och fortlöpande följa upp den
- vara kontaktperson för den enskilde och närstående och deras länk till övrig berörd socialtjänst- och sjukvårdspersonal

Den samordnade planen ska innehålla;

1. uppgifter om den enskildes behov, förutsättningar och intressen
2. mål för de samordnade insatserna
3. planerade och beslutade insatser
4. uppgifter om vilka verksamheter och vilken personal som ska genomföra insatserna
5. en tidsplan för samordningen av insatserna
6. den samordningsansvariga personalens namn samt kontaktuppgifter.
7. vid behov information om den enskildes läkemedel och hjälpmedel

---

¹ Vård- och omsorgsplan som beskriver insatser/åtgärder som den enskilde har behov av från både hälso- och sjukvård och socialtjänst och som tagits fram genom samordnad vård- och omsorgsplanering (Socialstyrelsens termbank)

Uppföljning

Erfarenheterna av denna överenskommelse skall följas upp av Kommunförbundet Stockholms Län och Hälso- och sjukvårdsförvaltningen Stockholms län, första gången år 2014. Exempel på vad som kommer att följas upp: om lokala rutiner för samordning finns, antal samordnade planer och antal utsedda samordningsansvariga.

Överenskommelsen har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna har tagit var sitt.

Stockholm den

Stockholm den

Stockholms läns landsting
Hälso- och sjukvårdsnämnden

.....kommun

.....

.....

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Referenser

- Socialtjänstlagen, SFS 2001:453
- Hälso- och sjukvårdslagen, SFS 1982:763
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, SFS 1993:387
- Patientsäkerhetslagen, SFS 2010:659
- Offentlighets och sekretesslagen, SFS 2009:400
- Samordning av insatser för habilitering och rehabilitering, SOSFS 2007:10
- Ändringar i föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2007:10) om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering, SOSFS 2008:20
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9.
- Överenskommelser om samarbete, Meddelandeblad från Socialstyrelsen Nr 1/2010, Maj 2010.
- Samverkan i re/habilitering - en vägledning Socialstyrelsen, 2009
- Gemensamma överenskommelser om samarbete och gemensam individuell planering mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten, Cirkulär 09:66 Sveriges kommuner och landsting
- Samordna rehabiliteringen, gemensam skrift från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, 2011

Andra gemensamma överenskommelsen mellan kommunerna i Stockholms län och Stockholms läns landsting som rör målgruppen

- Policy för att förebygga och behandla missbruk och beroende, 2008.
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Kommunförbundet Stockholms län och Försäkringskassan beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet, 2009
- Överenskommelse angående samverkan vid in- och utskrivning i slutenvård, 2010
- Överenskommelse om riktlinjer och rutiner för samordning av insatser avseende habilitering och rehabilitering, 2011
- Överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom/funktionsnedsättning, kommer under år 2012
- BUS-överenskommelse, samverkan kring barn i behov av särskilt stöd, kommer under år 2012

9.

Slutrapport av LOV-projektet

Socialförvaltningen
Sara Eriksson

2012-03-08 Dnr

Till Vård- och omsorgsnämnden

Slutrapport av LOV-projektet

Österåkers kommun har genom stimulansbidrag förmedlade via Socialstyrelsen under 2009-2011 år haft ett projekt för införande av valfrihetssystem enligt lag om valfrihetssystem (2008:962). Projektet har slutrapporterats.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att

1. notera föreliggande projektrapport

Bakgrund

Den nya lagen lag om valfrihetssystem (2008:962) trädde i kraft den 1 januari 2009. I samband med det fördelade Regeringen stimulansbidrag till kommunerna i syfte att stödja utvecklingen av valfrihetssystemen. Österåkers kommun ansökte om och fick 2 miljoner kronor för ändamålet.

Det var möjligt att använda stimulanbidraget till och med den 31 december 2011. Användningen av bidraget har slutredovisats till Socialstyrelsen. Projektet som stimulansbidraget har finansierat har upphört och arbetet har införlivats i kommunens ordinarie organisation.

Föreliggande rapport är en redovisning av projektets genomförande.

Anne Simmasgård
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig funktionshinder

Slutrapport LOV-projekt

Lag om valfrihet

Bakgrund

Den nya lagen om valfrihetssystem, lag (2008:962) om valfrihetssystem, trädde i kraft den 1 januari 2009. Det är en i huvudsak frivillig lagstiftning som ger myndigheter möjlighet att inrätta ett valfrihetssystem inom vissa tjänster. För landsting är det obligatoriskt att ha ett valfrihetssystem inom primärvården, liksom för Arbetsförmedlingen inom området etableringslotsar för nyanlända invandrare. För kommuner är ingen del i lagstiftningen obligatorisk.

Regeringen beslutade 2008 att stödja kommunernas arbete med att införa valfrihet enligt den nya lagen inom socialtjänsten genom att betala ut stimulansbidrag. Bidraget kunde användas antingen för att utreda förutsättningarna för att införa ett valfrihetssystem eller för att införa ett valfrihetssystem enligt den nya lagen. Detta kunde också innebära att anpassa ett befintligt kundvalssystem till den nya lagstiftningens regler. Varje kommun kunde ansöka om maximalt 2 miljoner kronor. I ansökan skulle kommunerna ange vilken typ av aktiviteter som bidraget var tänkt att användas till.

Villkoren för att använda bidraget var att det skulle rikta sig till insatser inom äldre- och funktionshindersomsorgen som finns med stöd av socialtjänstlagen (2001:453). Kommunerna förband sig vid ansökan till att lämna uppgifter till Socialstyrelsen för att användas vid utvärdering och uppföljning nationellt.

Österåkers kommun ansökte 2008-09-24 om stimulansbidraget. Kommunen ansökte om och fick 2 miljoner kronor. Det fanns sedan tidigare ett kundvalssystem inom hemtjänsten med utförare upphandlade enligt LOU. Österåker ansökte om bidrag för att anpassa det befintliga kundvalssystemet till LOV. De sex aktiviteter som angavs i ansökan var:

1. Utformande av förfrågningsunderlag och ickevalsalternativ
2. Kompetensanskaffning inom projektarbete, avtalstecknande och juridik
3. Utforma information för att ge den enskilde möjlighet till medvetna och underbyggda val
4. Utreda andra möjliga områden för valfrihet samt göra en översyn av ersättningssystem
5. Vidareutveckling av IT-stödsystem och uppföljningssystem
6. Informationsinsatser och annonsering

Under projektets gång har aktiviteternas inriktning justerats efter de behov som funnits. I september 2010 fördelades de återstående stimulansmedlen (drygt 1 miljon kronor) om till följande fyra poster:

1. Utredning av förutsättningar för att införa LOV inom särskilt boende
2. Genomlysning av ersättningssystem
3. Undersökning av möjlighet att starta e-tjänst och utveckla IT-system
4. Informationsinsatser och material

Projektets syfte och avgränsning

Österåkers kommuns syfte med projektet framgår delvis av ansökan, och fokuserade på i huvudsak två områden;

1. Att anpassa det befintliga kundvalssystemet till den nya lagstiftningen och vidareutveckla vissa delar av systemet
2. Att undersöka andra områden lämpliga för valfrihet

Avgränsningarna gavs av de villkor som Socialstyrelsen ställde upp för användande av stimulansbidraget. Bidraget kunde endast användas för arbete med äldre- och funktionshindervalsomsorg inom insatser via SoL. Med detta uteslöts exempelvis insatser för personer med funktionsnedsättning med stöd av LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade 1993:387) och insatser inom individ- och familjeomsorg.

Projektets genomförande

Socialförvaltningen på Österåkers kommun har handlagt stimulansbidraget. En projektledare tillsattes och projektet fick en styrgrupp. Projektledaren var den sakkunnige inom funktionshinder och styrgruppen bestod av politiker från Vård- och omsorgsnämnden och Kommunstyrelsen och tjänstemän från socialförvaltningen.

Styrgruppen har varit ansvarig för att prioritera aktiviteter inom arbetet med valfrihet.

Projektledaren har varit ansvarig för att genomföra de av styrgruppen planerade aktiviteterna.

Aktiviteter som genomförts:

- Workshops med politiker och tjänstemän
- Anställa en informatör
- Utforma information för webben och för tryck
- Reklamartiklar ("give-aways")
- Trycksaker
- Deltagande på Expo-mässa
- Enkätundersökning till företagare
- Framtagande av förfrågningsunderlag för hemtjänsten
- Införande av LOV inom hemtjänsten
- Utbildningar
- Utredning av förutsättningar för LOV i särskilt boende för äldre
- Utredning av ersättningen inom hemtjänst
- Utredning av möjligheten att införa e-tjänster för kundvalet

Resultat

Informationsmaterial

I projektet anställdes en informatör. Informatörens arbete har bland annat resulterat i

- Informationsmaterial om kommunens valfrihetssystem inom hemtjänsten. Strukturen för denna information har även använts inom andra tjänsteområden.
- Översättning av information till flera språk för att göra den tillgänglig för personer som har annat modersmål än svenska.
- Bättre information om omsorg och stöd på kommunens hemsida.
- Reklamartiklar, så kallade "give-aways", med budskapet *Kundval inom socialtjänsten*.

Utbildning och kompetensutveckling

Tjänstemän och politiker har deltagit i externa och interna utbildningar. Konsulter har anlåtats för att genomföra utbildningar och workshops.

En avslutande halvdag om LOV genomfördes för politiker och berörda tjänstemän innan projektavslut. Dagen var dels en repetition och uppdatering av hur LOV har utvecklats under projekttiden och dels en genomgång av Österåkers kommuns arbete med valfrihet.

Sveriges kommuner och landsting, SKL, har under projekttiden organiserat nätverk där kommunrepresentanter har träffats för att utbyta erfarenheter samt få information om det senaste inom utveckling och lagstiftning inom LOV.

Utbildningarna har lett till att det finns en kunskap hos socialförvaltningen om upphandling enligt LOV, att underhålla valfrihetssystemet, och att följa upp kvalitén hos de utförare som blir godkända. Politiker har genom utbildningar fått information om LOV och vilka möjligheter lagstiftningen ger att skapa mångfald.

E-tjänster

Viss förberedelse för att införa möjligheten för kunden att göra sitt val av utförare på webben har gjorts. Detta arbete inväntar dock kommunens övergripande strategi för att erbjuda e-tjänster.

Hemtjänst

Kundvalet inom hemtjänsten regleras idag av LOV. Det finns ett fungerande icke-valssystem samt information till kunder och anhöriga.

Särskilt boende för äldre

En genomgång av förutsättningarna för att införa LOV inom särskilt boende för äldre visade på svårigheter i att hantera de frågor rörande fastigheter och hyresavtal som medföljer. Detta ledde till att rekommendationen blev att istället använda LOU som upphandlingsform för särskilt boende. Däremot föreslogs en möjlighet att upphandla enstaka platser i särskilt boende enligt LOV. Detta innebär att den enskilde som inte kan få en plats i något av kommunens egna boenden erbjuds att välja en annan plats i något av de särskilda boenden som är upphandlade enligt LOV.

Nämnden följer utvecklingen inom LOV för särskilt boende för äldre, för att se hur man nationellt och i olika kommuner löser svårigheterna med fastighetsfrågor. Man har delvis dragit olika slutsatser i olika kommuner men det rättsliga läget är ännu ej prövat.

Valfrihet kan införas utan att LOV används. Det går att skapa kundvalssystem med entreprenadupphandlade enheter och enheter drivna av egen regi.

Ersättningar

En utredning av ersättningssystemet och storleken på ersättningen inom hemtjänsten genomfördes inom ramen för projektet. Utredningen visade att Österåkers kommun har en relativt hög ersättning jämfört med andra kommuner, men också att kostnaderna för att utföra hemtjänst inom kommunen är relativt sett höga på grund av stora geografiska avstånd. Utredningen konkluderade att ersättningen i snitt var rimlig.

Ekonomi

Den 31 december 2011 var 1 950 000 kronor av de givna 2 000 000 kronorna förbrukade. De återstående 50 000 kronorna återbetalades till Socialstyrelsen. Ett revisorsintyg intygade att stimulansbidraget hade använts i enlighet med redovisningen. Förbrukningen har fördelat sig som följer:

Aktivitet	Kostnad (kr)
November 2008 – augusti 2010	
Utformande av förfrågningsunderlag och ickevalsalternativ	129 000
Kompetensanskaffning inom projektarbete, avtalstecknande och juridik	247 000
Utforma information för att ge den enskilde möjligheten till medvetna och underbyggda val	241 000
Utredning av andra möjliga områden för valfrihet samt översyn av ersättningsystem	114 000
Vidareutveckling av IT-stödsystem och uppföljningssystem	50 000
Informationsinsatser och annonsering	210 000
September 2010 – december 2011	
Utredning av förutsättningar för att införa LOV inom särskilt boende	211 000
Genomlysning av ersättningsystem	250 000
Undersökning av möjlighet att starta e-tjänst och utveckla IT-system	342 000
Informationsinsatser och material	156 000
Totalt	1 950 000

Övrig valfrihet inom socialtjänsten

Då avgränsningen för projektet var tydlig i och med att bidraget bara fick användas för valfrihetssystem inom äldre- och funktionshindersomsorg inom SoL, har projektet inte innefattat LSS-insatser eller övriga insatser enligt SoL. Det har parallellt med projektet pågått processer inom dessa områden.

Inom familjerådgivningen finns sedan sommaren 2010 ett valfrihetssystem enligt LOV.

En utredning har gjorts tillsammans med andra nordostkommuner, (Norrtälje, Vallentuna, Lidingö och Danderyd), om möjligheterna att införa LOV inom vissa LSS-insatser. Slutsatserna var att insatserna daglig verksamhet, ledsagning och avlösning väl lämpar sig för LOV. Vård- och omsorgsnämnden i Österåkers kommun har fattat beslut om att införa LOV inom dessa områden. I nästa steg kommer även korttidsvistelse och korttidstillsyn att utredas närmare. Vad gäller boende för barn och boende för vuxna konstaterade utredningen att LOV inte var lämpligt.

Avslutning

Projektet har resulterat i att Österåkers kommun nu har fungerande valfrihetssystem reglerat av LOV inom hemtjänsten. Dessutom har kommunen utrett möjligheter för LOV inom särskilt boende, ett område som kommer att fortsätta bevakas.

Under projekttiden har praxis runt användning av den nya lagstiftningen LOV bildats. En del oklarheter har fått sina svar, men lagstiftningen är än så länge oprövad inom flera områden. Det finns inte heller domstolsavgöranden som ger vägledning till exempel vad gäller frågan

om LOV inom särskilt boende för äldre och fastighetsfrågor. Utvecklingen kommer att fortsätta.

Projektet LOV är avslutat i och med att tidsfristen för att använda stimulansbidrag från Socialstyrelsen för att utveckla valfrihetssystem är slut. Detta innebär dock inte att arbetet med valfrihet avslutas. Kommunens politiska ledning vill erbjuda kommunmedborgarna en ökad valfrihet och mångfald när det gäller de kommunala tjänsterna. Därför kommer arbetet med att utreda möjligheter till valfrihet inom flera insatser inom socialtjänsten att fortsätta, som en del av det ordinarie arbetet.

Att använda upphandlingsformen LOV är inte det enda alternativet för att införa valfrihet. Det går att skapa kundvalssystem med hjälp av upphandling enligt LOU och verksamheter i egen regi, liknande det tidigare kundvalet i hemtjänsten.

Österåkers kommun har uppnått det man föresatt sig i ansökan om stimulansmedlen från Socialstyrelsen.

10.

**Fördelning av medel för aktiviteter och
stimulans i vardagen för boende på
Enebacken, Solskiftet, Vårdbo samt
korttidsenheten**

2012-03-05 Dnr

Till Vård- och omsorgsnämnden

Fördelning av medel för aktiviteter och stimulans i vardagen för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo samt korttidsenheten**Beslutsförslag****Vård- och omsorgsnämnden beslutar**

1. att bevilja Enebacken 405 000 kronor
2. att bevilja Solskiftets äldreboende 304 000 kronor
3. att bevilja Vårdbo 186 000 kronor
4. att bevilja korttidsenheten 105 000 kronor
5. att användningen av 2012 års medel ska redovisas på Vård- och omsorgsnämndens sammanträde i januari 2013.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i sin budget för 2012 avsatt medel för ”att de äldres möjlighet att påverka sin dag på våra särskilda boenden ska öka och det sociala innehållet ska utvecklas för allas trevnad. Mot denna bakgrund beslutade Vård- och omsorgsnämnden att göra en satsning på sammanlagt 1 miljon kronor där Vårdbo, Solskiftets, Enebackens äldreboenden samt korttidsenheten haft möjlighet att söka medel för att bidra med ökad stimulans i vardagen för de boende. Sakkunnig har granskat ansökningarna och tagit fram ett förslag på fördelning av medlen enligt bilaga 1.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår att Vård- och omsorgsnämnden beviljar, Enebacken 405 000 kronor, Solskiftets äldreboende 304 000 kronor, Vårdbo 186 000 kronor och korttidsenheten 105 000 kronor. I informationen om möjligheter att söka medel för att utveckla innehållet i dagen för de boende uppmanande nämnden verksamheterna till nytänkande och idérikedom samt att tillgodose både individuella och gemensamma aktiviteter vilket har beaktats i ansökningarna.

Äldredreboendena och korttidsenheten ska återrapportera hur medlen använts på Vård- och omsorgsnämndens sammanträde i januari 2013.

Bilaga

Bilaga1: Bilaga 1. Förslag till fördelning av medel för ” En meningsfull dag varje dag 2012”

Anne Simmasgård
Socialchef

Susanne Öhrling
Sakkunnig äldre

Förslag till fördelning av medel för "En meningsfull dag varje dag" 2012.**Förvaltningen har granskat och föreslår att Enebackens äldreboende tilldelas 405 000 kronor för**

- Musikaftnar med levande musik, inkl. konserthuset i Stockholm 90 000 kronor
- Adventsfirande med häst och släde 10 000 kronor
- Lånoteket materialkostnader 20 000 kronor
- Utflykter, individuella och i grupp, bl.a. dagsutflykt till Åland 80 000 kronor
- Djurcirklar 50 000 kronor
- Kulturell mångfald 5 000 kronor
- Fortsättning Sinnenas trädgård 150 000 kronor

Förvaltningen föreslår att Solskiftets äldreboende tilldelas 304 000 kronor för

- Taktill massage 35 000 kronor
- Utflykter enl. individuella önskemål 35 000 kronor
- Café en gång i veckan med olika teman; musik, Diktläsning, högläsning 35 000 kronor
- Bingo 35 000 kronor
- Musikarrangemang 40 000 kronor
- Handledd målning samt material 50 000 kronor
- Säsongsfester för boende/anhöriga; höst/vår/sommar/jul/påsk 40 000 kronor
- Tidningsprenumeration, 2 stycken 10 000 kronor
- Behovsstyrda aktiviteter bl.a. spel, korsord 24 000 kronor

Förvaltningen föreslår att Vårdbo tilldelas 186 000 kronor för

- Fortsättning prenumeration dagstidningar två stycken 10 000 kronor
- Nya TV-spel 3 000 kronor
- Utflykter till Wira bruk, Vaxholm Slott, Taxinge slott, Sinnenas trädgård 21 000 kronor
- Massage av utbildad massör 60 000 kronor
- Fika eller lunch i centrum 10 000 kronor

- Akvarieleasing 17 000 kronor
- Trubadur en gång er månad 25 000 kronor
- Inköp av trädgårdsmöbler, sommar-
Blommor, grill 40 000 kronor

Förvaltningen föreslår att Korttidsenheten tilldelas 105 000 kronor för

- Prenumeration två dagstidningar 6 000 kronor
- Bingo 500 kronor
- Filmvisningar 9 000 kronor
- Musikunderhållning och musikstunder 16 500 kronor
- TV-spel 2 000 kronor
- Bakning till kaffestunder 1 000 kronor
- Utflykter i närmiljön individuellt och i grupp 22 000 kronor
- Personal som följer med på utflykter, bingo, läser m.m. 46 000 kronor
- Utevistelse i trädgården - trädgårdsmaterial 2 000 kronor

Observera att medlen inte får användas till ordinarie arbetstimmar.